

FERRAN GARCIA SEVILLA
SOCIETAT I ART
Febrer, 1977

No crec que la història de l'art, si és que aquesta existeix, sigui un procés acumulatiu de coneixements, com pugui ésser la investigació científica. De fet, convivim amb les anomenades obres d'art en un temps de present, i no de passat (encara que siguin nascudes dins un passat concret), per la qual cosa les vivim com a fets trans-històrics.

(...)

Crec, en definitiva, que les relacions entre art i societat, entre artistes i institucions, són ben concretes a cada moment històric, les antípodes de la metafísica, i que aquestes relacions es manifesten dins proposicions diferents segons els casos. Les millors d'elles, a la meua manera de veure, són les que travessen llurs propis condicionants històrics, llur propi marc social, iniciant una cursa sense final al llarg del temps, travessia sense objecte concret. Però entenguin bé, no estic parlant d'un art a-històric, a-temporal, ans al contrari, temporal i històric, però vet aquí la paradoxa, negatiu del temps, trans-històric

(...)

De debò, sóc bastant desconfiat d'allò que pugui donar d'ella un tal tipus de relació, entre societat i art. Millor dit, no crec en ella (solament en alguns dels seus moments) i la veig com a factors enfrontats, antagònics, en contínua contradicció i lluita. I això per les diferents trinxeres que ocupen una i altre. La primera tendent cada vegada més a la racionalització explotadora de l'existència, a la seva programació, a l'absorció de tot, començant per allò que l'ataca i nega, a la seva cohesió i aglutinament. El segon tendent radicalment a provocar la diferència vital, a remoure el buit atractiu i terrorífic davant d'ell mateix, a multiplicar el gest improductiu (això a ulls de la ideologia del capital), a generar plaer, dispersió i descentrament.

Les darreres tendències a l'art ens demostrarien, una vegada més, que estem davant d'un nou tipus de relacions entre art i societat, i que moltes vegades es tracta de relacions crispades, neuròtiques: boges. I aquí una altra vegada Pleynet: "Jo diria sense provocació que la misèria subjectiva, la malaltia, la neurosi són avui els únics lligams que mediatitzen i realitzen les relacions del subjecte i les institucions".

Uns dels fets que em semblen més crucials en allò que pertoca a l'art del nostre segle, que el defineix des de les seves grandeses i misèries, és que l'art ha deixat al marge la seva vinculació directa a la institució social, en refereixo concretament a la Religió, la Família, l'Escola, l'Estat, etc., per a caminar pel seu compte. Malgrat que veiem també el seu negatiu, la seva ombra, la seva vinculació apressada a un altre tipus d'institucions a les quals abans hem fet referència: la Galeria, el Col·leccionista, el Museu, el Banc, l'Ajuntament, etc.

Les raons d'aquesta negació hauríem de buscar-les, a parer meu, en una presa de posició profundament política, històrica, que l'artista ha adoptat en relació al conjunt social, i els seus règims econòmics-polítics, però sobretot ideològics, teixit social cada vegada

més barbar que produeix a tota màquina escissions d'uns homes amb uns altres, i dels subjectes amb ells mateixos.

L'atomització és a l'ordre del dia. Art del nostre temps que jo anomenaria, de moment, orfe si us plau per força. Parricida perquè ha desfet el seu vincle de dependència social, simultàniament aïllat i encadenat al teixit social, dins reserves estratègiques que ell mateix s'ha creat per a la seva supervivència.

Sofrint al seu propi cos aquesta revolta esplèndida contra els mediatitzadors de la societat: la Institució. Assumint plenament els riscos, sovint tràgics, d'aquest procés que va als avencs més amagats, reprimits, del subjecte mateix, en camí d'una possible reunificació. Riscos de soledat, de pèrdua d'orientació, d'enfrontament directe a la seva libido, al ritme intern de la seva còrpora, del seu esdevenir, del seu fluir com a matèria en procés de coneixement i, en definitiva, de la seva existència.

(...)

Però el gran risc de l'artista modern, de l'artista conscient de les pròpies limitacions, del subjecte que ha assimilat bé que l'art no és una metralladora, sinó una bomba ideològica amb detonador retardat, de l'home que treballa el límit, les limitacions del propi cos (com a bocí de carn vivent productora de llenguatge, inscrita dins uns condicionants socials concrets), i les inherents a la seva pràctica específica (trajecte històric ple de ruptures, negacions i repeses), el seu gran risc és, doncs, assumir la direcció del propi impuls, del seu fluir, del propi treball de transformació, al marge, o marginant, qualsevol condicionant social, tot desafiant-lo. Travessia, doncs, de la pròpia història, de la Història, de la Teoria, dels codis dominants. En definitiva, ell es practica allà on ha dissolt tot (el seu) saber. Experiència de límits. Maneig foll. *Locus ignotus*. Espiral.

Risc extrem i desig per ésser el gran error històric, la gran diferència, el negatiu del Messies promès i esperat. Por del Poder que puguis fer realitat aquella meravellosa dita de Píndar: "Esdevé allò que ja ets". Cal valentia i arrogància per girar l'esquena a la censura social, sobretot a la sanció dels aspirants de torn a savis, dels magnats de la pecúnia i de la merda: la justificació ideològica-teòrica i la gratificació monetària: vet ací els dos pols magnètics de l'esquizofrènia de l'artista actual. O per dir-ho amb Cioran: "Com tot succés es tracta d'un malentès". A la fi, valentia i arrogància i també saviesa per a endurar i lluitar contra els aïllaments terapèutics de la societat: la marginació, el fracàs, la mentida de la inutilitat i per a rebel·lar-se contra el desig crispat de la darrera agressió contra un mateix; l'auto immolació social.